

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مدیریت ریسک مالی شرکتی

تألیف:

دکتر سعید سجادی

دانشیار دانشگاه اصفهان

مریم رجبی

کارشناس ارشد مدیریت بازرگانی - مالی - دانشگاه اصفهان

وحید باقری خیرآبادی

کارشناس ارشد معارف اسلامی و مدیریت مالی دانشگاه امام صادق (ع)

فتحی، سعید، ۱۳۵۶ -
مدیریت ریسک مالی شرکتی / مولفین سعید فتحی، مریم رجبی، وحید باقری خیرآبادی.
اصفهان: جهاد دانشگاهی، واحد اصفهان، ۱۳۹۵.
۲۰۰ ص: مصور، جدول، نمودار.
۹۷۸-۶۰۰-۳۱۸-۰۹۵-۶

فیما
بانک و بانکداری -- مدیریت ریسک
Banks and Banking -- Risk management
مدیریت ریسک مالی
Financial risk management
بانک و بانکداری -- مدیریت
Bank management

رجبی، مریم، ۱۳۶۳ -
باقری، وحید، ۱۳۵۳ -
جهاد دانشگاهی. واحد اصفهان
۱۳۹۵ فم ۴ / HG1616
۳۳۲/۱۰۶۸
۴۴۰۸۰۹۹

- سرشناسه
- عنوان و نام پدید آور
- مشخصات نشر
- مشخصات ظاهری
- شابک
- وضعیت فهرست نویسی
- موضوع
- موضوع
- موضوع
- موضوع
- موضوع
- شناسه افزوده
- شناسه افزوده
- شناسه افزوده
- رند - سنگره
- ردی - دیویری
- شماره کتابشناسی

انتشارات جهاد دانشگاهی واحد اصفهان
اصفهان - میدان آزادی - جنبه درب شمالی دانشگاه اصفهان
www.jahadbook.ir - ۰۳۱ - ۳۶۶۸۰۰۶۲
تلفن:

- تألیف: دکتر سعید فتحی - مریم رجبی - وحید باقری
- خیرآبادی نوبت چاپ: اول
- تاریخ نشر: ۱۳۹۶
- تیراژ: ۳۰۰
- تعداد صفحات: ۲۰۰
- طراح جلد و صفحه آرا: محمدعلی نریمانی
- مدیر تولید: فرهاد رفیعیان
- قیمت: ۱۳۰۰۰ تومان
- شابک: ۶ - ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۳۱۸ - ۰۹۵

مراکز بخشن:

- اصفهان: (۱) انتشارات جهاد دانشگاهی واحد اصفهان ۳۱-۳۶۶۸۰۰۶۲
- (۲) علم گستر سپاهان: ۳۱-۳۲۱۹۹۷۹
- تهران: (۱) انتشارات جهاد دانشگاهی (دفتر مرکزی) تلفن: ۲۱-۶۶۴۸۷۶۲۶
- (۲) کتابیران: ۱۸ - ۲۱-۶۶۵۶۶۵۰۹
- (۳) دانشیران: ۲۲۰ - ۲۱-۶۶۴۰۰

این اثر مشمول قانون حمایت مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است، هر کس تمام و یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) نشر، پخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

پیشگفتار

توسعه فزاینده در اطلاعات و ارتباطات، جهانی شدن، تنوع فرهنگ‌ها، بحران‌های مالی مقطعی در طول تاریخ و سایر تمایلات از این نوع جامعه بشری را درگیر چالش‌های زیادی کرده است. سازمان‌ها به طور فزاینده‌ای به دلیل عدم اطمینان حاکم بر محیط با چالش‌های مدیریتی جدی همراه هستند. یکی از جدی‌ترین این چالش‌ها مدیریت ریسک و عدم اطمینان در نظام مدیریت بنگاه‌های اقتصادی است. برای این منظور از بنگاه‌ها که هدف اصلی خود را بر حداکثر کردن ثروت صاحبان سهام قرار داده‌اند، یکی از شاخه‌های اصلی مدیریت یعنی مدیریت مالی نقشی جدی در مدیریت چالش‌های مرتبط با ریسک‌پذیری می‌کند. مدیریت ریسک در بنگاه‌ها از دید صاحب‌نظران موضوع یکپارچه‌ای است که باید شامل همه ابعاد مدیریت ریسک نظیر مدیریت ریسک مالی، مدیریت ریسک تجاری، مدیریت ریسک تولید و فناوری، مدیریت ریسک سیاسی و... باشد؛ اما به دلیل ماهیت چندبعدی آن و اینکه هیچ‌کس در همه این حوزه‌ها تخصص کامل ندارد، کمتر منبعی یافت می‌شود که بحث مدیریت ریسک را در همه جوانب آن به طور عمیق دنبال کرده باشد؛ اما یکی از حوزه‌هایی که کار بسیار کمی در این زمینه در کشور صورت گرفته، مدیریت ریسک مالی بنگاهی است. از مدیریت ریسک مالی دو تعریف ارائه می‌شود. یکی مدیریت ریسک دارایی‌های مالی که عبارت است از مدیریت ریسک هنگام سرمایه‌گذاری در بازار اوراق بهادار و دیگر مدیریت ریسک مالی بنگاهی یعنی وقایع مالی درون یا بیرون بنگاه‌ها که باعث می‌شود منافع بنگاه به خطر بیفتد. در باب مدیریت ریسک دارایی‌های مالی مقالات و منابع زیادی وجود دارد اما در حوزه مدیریت ریسک مالی بنگاهی منابع و انتشارات زیادی نمی‌توان یافت. در این کتاب سعی شده از یک نگاه جامع و یکپارچه انواع وقایع مالی که می‌تواند در بنگاه‌ها منجر به ریسک بشود، شناسایی گردد، معیارهای مناسب اندازه‌گیری ریسک

مالی در بنگاه‌ها معرفی شود و در نهایت ضمن ارائه مجموعه‌ای از ابزارهای مدیریت ریسک مالی، برخی مسائل اجرایی در مدیریت ریسک نیز مورد توجه و بحث قرار گیرد. لذا در فصل اول به مفاهیم اولیه مدیریت ریسک مالی شامل مدیریت سرمایه‌گذاری و تعریف ریسک و ابعاد مدیریت ریسک مالی پرداخته خواهد شد. در فصل دوم با توجه به الگوی مدیریت ریسک بنگاهی (ERM) مرحله اول و دوم این الگو یعنی شناخت کسب‌وکار و هدف‌گذاری عملیات مدیریت ریسک مالی مورد بحث قرار می‌گیرد. در فصل سوم ریسک ساختار ترازنامه در دو بخش اصلی، یکی ریسک ناشی از عدم تناسب دارایی‌ها و بدهی‌ها و دیگر ریسک ناشی از کیفیت نامطلوب دارایی‌ها و بدهی‌ها دنبال می‌شود. فصل چهارم کتاب شامل واقعه شناسی و شاخص‌سازی ریسک ساختار سود و زیان می‌شود. در این فصل ریسک ناشی از ساختار نامناسب درآمد ریسک ناشی از هزینه ثابت فزاینده مورد بحث قرار می‌گیرد. در فصل پنجم دو شاخه اصلی دیگر از ریسک مالی یعنی ریسک اعتباری و ریسک نقدینگی تشریح می‌شود. در فصل ششم ریسک بازار و نرخ سود و در فصل هفتم ریسک نرخ ارز و ریسک کفایت سرمایه از نظر واقعه شناسی و شاخص‌سازی مورد بحث خواهد بود. در فصل هشتم ضمن اشاره کلی به مکانیسم‌ها و راهبردهای مدیریت ریسک مالی، به طور خاص حدود ۵۰ ابزار مدیریت ریسک مالی بنگاهی که بعضاً شناخته شده و استاندارد و بعضاً پیشنهادها و ایده‌های غیراستاندارد هستند، ارائه می‌شود. در نهایت در فصل نهم مسائلی اجرایی و نکات عملیاتی در اجرای مدیریت ریسک مالی بنگاهی به رشته تحریر درآمده است.

دکتر سعید فتحی

مریم رجبی

وحید باقری خیرآبادی

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۵
فصل ۱: مفاهیم مدیریت ریسک مالی.....	۱۱
مقدمه.....	۱۱
سرمایه گذاری و انواع آن.....	۱۱
انواع سرمایه گذاری.....	۱۳
فرآیند سرمایه گذاری.....	۱۴
محیط سرمایه گذاری.....	۱۷
تعریف ریسک.....	۱۷
تفاوت ریسک و عدم اطمینان.....	۱۹
طبقه بندی ریسک و جایگاه ریسک مالی.....	۲۰
طبقه بندی موضوعی ریسک.....	۲۱
ریسک مالی و تعریف آن.....	۲۵
تعاریف ریسک.....	۲۵
مدیریت ریسک و مراحل آن.....	۲۹
تعریف مدیریت ریسک.....	۲۹
کلیات برخی استانداردهای مدیریت ریسک.....	۳۱
تعریف مدیریت ریسک مالی.....	۳۱
مراحل مدیریت ریسک مالی.....	۳۳
پیوست ۱: دیدگاه های مختلف در تعریف ریسک.....	۳۹
دیدگاه شاپیرا.....	۳۹
دیدگاه یتس و استون.....	۴۰
پیوست ۲: سایر طبقه بندی های ریسک.....	۴۱

۴۳	فصل ۲: شناخت و هدفگذاری در مدیریت ریسک مالی
۴۳	مقدمه
۴۴	شناخت کسب و کار: اولین مرحله مدیریت ریسک مالی
۴۴	شناخت محیط درونی
۴۷	شناخت محیط بیرونی
۴۹	هدف گذاری: دومین مرحله مدیریت ریسک مالی
۴۹	اهداف سرمایه گذاری
۵۱	اهداف مدیریت ریسک
۵۲	اهداف مدیریت ریسک مالی
۵۵	نکات اجرایی در تدوین اهداف مدیریت ریسک مالی
۵۷	فصل ۳: ریسک ساختار ترازنامه
۵۷	مقدمه
۵۹	۱-۱- ریسک های ناشی از عدم تناسب دارایی ها و بدهی ها
۵۹	۱-۱-۱- ریسک ناشی از بالا بودن نسبت اهرمی
۶۶	۱-۱-۲- ریسک ناشی از عدم تناسب زمانی دارایی ها و بدهی ها
۶۹	۲-۱- ریسک های ناشی از کیفیت، نا اعلو و ناهمخوانی ها و بدهی ها
۶۹	۱-۲-۱- ریسک های ناشی از کم شدن درآمدزایی دارایی ها
۷۳	۲-۲-۱- ریسک ناشی از دارایی های راکد
۷۶	۳-۲-۱- ریسک های ناشی از افزایش بدهی های هزینه زا
۷۹	۴-۲-۱- ریسک های ناشی از بدهی های ورق
۸۱	خلاصه
۸۳	فصل ۴: ریسک ساختار سود و زیان
۸۳	مقدمه
۸۶	۱-۲- ریسک ناشی از ساختار نامناسب درآمدی شرکت
۸۶	۱-۱-۲- ریسک ناشی از اتکای به یک منبع درآمدی
۸۸	۲-۱-۲- ریسک ناشی از هموار نبودن سودآوری
۹۴	۳-۱-۲- ریسک ناشی از کاهش سهم درآمدهای عملیاتی
۹۵	۲-۲- ریسک های ناشی از ساختار نامناسب هزینه ای شرکت
۹۵	۱-۲-۲- ریسک ناشی از هزینه ثابت فزاینده شرکت
۹۸	۲-۲-۲- ریسک ناشی از افزایش تصاعدی هزینه ها

فصل ۵: ریسک اعتباری و ریسک نقدینگی.....	۱۰۱
مقدمه.....	۱۰۱
الف) ریسک اعتباری.....	۱۰۲
۱-۳- ریسک اعتباری شرکت.....	۱۰۲
۲-۳- ریسک اعتباری در ارتباط با ذینفعان.....	۱۰۶
۱-۲-۳- ریسک ناشی از عدم توانایی بازپرداخت دیون از سوی مشتریان.....	۱۰۶
۲-۲-۳- ریسک ناشی از عدم توانایی بازپرداخت دیون به تأمین کنندگان شرکت.....	۱۰۷
ب) ریسک نقدینگی.....	۱۰۸
۳-۳- ریسک ناشی از عدم توانایی تأمین وجوه.....	۱۰۹
۳-۱- کمبود منابع نقدینگی.....	۱۰۹
۳-۲- شکلات نقل وانتقال وجوه.....	۱۱۱
۴-۳- ریسک ناشی از جریان وجوه نقد در معاملات.....	۱۱۳
۴-۳- ریسک ناشی از عدم توانایی فروش دارایی‌های سرمایه‌ای.....	۱۱۳
۴-۳- ریسک ناشی از عدم توانایی وصول مطالبات.....	۱۱۴
فصل ۶: ریسک بازار و نرخ سو.....	۱۱۷
مقدمه.....	۱۱۷
۵) ریسک بازار.....	۱۱۷
۱-۵- ریسک ناشی از نوسانات بازار سهام.....	۱۱۸
۲-۵- ریسک ناشی از تغییرات در بازار محصولات و خدمات.....	۱۲۱
۶) ریسک نرخ سود مورد انتظار.....	۱۲۴
۱-۶- ریسک ناشی از تعامل با بانک‌ها.....	۱۲۵
۲-۶- ریسک‌های ناشی از تفاوت هزینه تأمین مالی.....	۱۳۰
فصل ۷: ریسک ارز و ریسک کفایت سرمایه.....	۱۳۳
مقدمه.....	۱۳۳
۷- ریسک ارز.....	۱۳۳
۱-۷- ریسک‌های اعتباری ارزی.....	۱۳۴
۱-۱-۷- ریسک اعتباری ارزی خود شرکت.....	۱۳۴
۲-۱-۷- ریسک سیاسی-کشوری.....	۱۳۵
۳-۱-۷- ریسک سیاسی-انتقال.....	۱۳۶
۲-۷- ریسک‌های مالی ارزی.....	۱۳۷
۱-۲-۷- ریسک نرخ ارز.....	۱۳۷
۲-۲-۷- نرخ سود تسهیلات ارزی.....	۱۳۹
شاخص هزینه‌های مالی ارزی به بدهی‌های ارزی.....	۱۳۹

۱۴۰	۸- ریسک سرمایه
۱۴۱	۸-۱- ریسک‌های ناشی از ترکیب و کیفیت نامناسب حساب سرمایه شرکت
۱۴۱	۸-۱-۱- ریسک پائین بودن سرمایه پایه شرکت
۱۴۲	۸-۱-۲- ریسک ناشی از نحوه تأمین سرمایه
۱۴۴	۸-۲- ریسک ناشی از عدم کفایت سرمایه
۱۴۵	۸-۳- ریسک ناشی از دسترسی به سرمایه موردنیاز
۱۴۵	۸-۳-۱- ریسک ناشی از محدودیت در افزایش سرمایه
۱۴۶	پیوست فصل هفتم:
۱۴۶	مؤسسات رتبه‌بندی ریسک کشوری
۱۴۹	فصل ۸: ابزارهای مدیریت ریسک مالی
۱۴۹	مقدمه
۱۵۰	ویژگی‌ها و رتبه‌بندی ریسک‌های مالی
۱۵۲	راهبردهای مواجهه با ریسک‌های مالی
۱۵۵	دسته‌بندی ابزارها، مدیریت ریسک مالی
۱۵۸	مخزن ابزارهای مدیریت ریسک مالی
۱۸۹	فصل ۹: ملاحظات اجرایی مدیریت ریسک مالی
۱۸۹	مقدمه
۱۸۹	وظایف اجرایی در مدیریت ریسک
۱۹۲	مدیریت ریسک یکپارچه بنگاه؛ استاندارد عملی
۱۹۳	هفت جزء اصلی مدیریت ریسک بنگاه
۱۹۵	اقدامات اجرایی در مدیریت ریسک بنگاه
۱۹۸	منابع و مآخذ